

MRAČNI TURIZAM KAO EKSTREMNA VRSTA TURIZMA (3. dio): Obilasci Auschwitza između komemoracije i zabave

[Share](#) [Tweetaj](#) [Podijeli](#)

☰ Kategorija: [Društvo](#)
🕒 Objavljeno: Nedjelja, 08 Kolovoz 2021 19:04
✍️ Piše: Lana Bunjevac

Diljem Europe ljudi nastoje očuvati sjećanje na **Drugi svjetski rat** i njegove strahote, kako se nikada više ne bi ponovile. Koncentracijski logor **Auschwitz-Birkenau**, koji je s vremenom postao simbol genocida, terora i holokausta, danas je jedno od najpopularnijih mjesta mračnog turizma, ali i najveća poljska turistička destinacija koju je u predpandemijskoj 2019. godini posjetilo 2,3 milijuna ljudi. Turisti koji posjećuju ovo područje trebali bi se, kako stoji i u pravilima Memorijalnog centra, ponašati dostojanstveno i s poštovanjem te biti primjereno odjeveni, no to nije baš uvijek slučaj.

Kada je nizozemski fotograd **Roger Cremers** prvi put posjetio **Auschwitz**, bio je neugodno iznenađen činjenicom da bivši koncentracijski logor nalikuje kakvoj rekreacijskoj zoni. Serija fotografija koju je tom prilikom snimio rezultirala je prvom nagradom na izložbi World Press Photo 2009. godine, ali je postala i temom javnih rasprava i kontroverzi. Potaknut time, **Cremens** je svoj rad proširio na osmogodišnji projekt iz kojega je nastala i knjiga **"World War Two Today"**, kojom istražuje kulturu sjećanja te nastoji pokazati kako je tanka granica između komemoracije i zabave.

Fenomenom komercijalizacije memorijalnih mjesta pozabavio se i **Sergej Loznica**, ukrajinski redatelj s njemačkom adresom, u svom dokumentarnom filmu **"Austerlitz"** iz 2016. godine. Sniman u crni-bijeloj tehnici i u potpunosti bez ikakve naracije, **"Austerlitz"** prati turiste u koncentracijskim logorima **Dachau** i **Sachsenhausen**. Prvih 15 minuta filma gledamo slijevanje rijeke turista u ograđen kompleks logora na čijoj željeznoj ogradi još uvijek stoji zloglasni natpis **Arbeit macht frei**. Nemali dio posjetitelja zastaje pored natpisa i traži najbolji kadar za fotografiranje, a kamera hvata i jednog mladića koji nosi majicu s natpisom 'Cool story bro'. Jedna obitelj, otac, majka i kći tinejdžerica, namješta se kako bi uz pomoć selfie štapa ovjekovječili trenutak ulaska u logor, baš kao da su na izletu ispred Eiffelovog tornja.

Opuštena atmosfera na mjestu užasa

vodičice koja skupinu američkih turista obavještava da moraju krenuti dalje, uz rečenicu: "Ne brinite, ovo nije zadnji put da ćete moći jesti", na što oni nevoljko ustaju s trave. Zašto ljudi dolaze na memorijalna mjesta ako se tamo ponašaju bez imalo pijeteta?

- Nisam želio nikoga osuđivati. Moj cilj bio je promatranje i promišljanje, kako bih potaknuo gledatelje da i oni razmisle o ovome. Ne mislim da bi fokus trebao biti samo na turistima, već da bi se u razmišljanje trebao uključiti i proces memorijalizacije - kako se suočavamo s memorijom zločina i kako funkcionira suvremena industrija sjećanja koja je integrirana u postkonzumerističko društvo. Netko je

- Prvi put sam kao turist posjetio logor **Buchenwald** gdje sam se zatekao sasvim slučajno, vozio sam pored tog mjesta i odlučio sam skrenuti s puta i stati. Osjećaj koji sam doživio ulazeći u prostor memorijalnog kompleksa bio je vrlo nelagodan i bizaran. Imao sam osjećaj da nešto nije u redu s tim mjestom i da nije u redu što sam tamo. Obuzela me neobjašnjiva nelagoda zbog spoja tragedija koja se tamo dogodila prije nekoliko desetljeća i rutine, ležerne atmosfere s turistima koji su hodalo okolo, uključujući i mene. Taj osjećaj imao je vrlo jak utjecaj na mene i transformirao se u duboko promišljanje prirode iskustva posjeta memorijalnog mjesta masovnog ubojstva - objašnjava **Loznica** polaznu točku svoga filma.

Nakon dugog uvoda kamera u filmu prebacuje se u unutrašnjost logora, gdje turisti izgledaju kao da se dosađuju - dok jedni nezainteresirano švrljaju po ostacima nekadašnjih plinskih komora, drugi sjede i jedu sendviče, a u jednom trenutku čak se čuje i glas

konstruirao ove memorijale, opremio ih sa svim 'atrakcijama', a umjesto da izazove duboku tugu, suosjećanje i poštovanje prema žrtvama zločina, najviše što ova mjesta potiču jest jalova znatiželja. Ispada da priroda "memorijalnog turizma" pretvara memoriju tragedije u njezinu egzaktnu suprotnost, u totalni zaborav - ističe **Loznica** koji je studirao u studiju slavne gruzijske redateljice **Nane Jorjadze**, a prije nego što je počeo snimati filmove bio je zaposlen kao znanstvenik na **Institutu za kibernetiku u Kijevu**.

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

loading